

Den «glemte» Midtskogen- historien

HD
3/10-96

110320

Oberst Otto Ruge og major Olaf Helset er i ettertidens øyne blitt stående som heltene fra

Midtskogen den dramatiske april-natten i 1940. Mannen som hadde lagt det avgjørende grunnlaget for at tyskerne kom hit og ikke lenger i jakten på konge og regjering, var daværende sjef for Øst-Oppland Infanteriregiment, oberst Hans Hiorth. I folkets minnealbum om dramatikken på Midtskogen er han borte og glemt — urettferdig og opprørende.

Slik er det meget prisverdig og høyst fortjent at major Andreas Hauge trekker ham fram i lyset igjen i sin bok «Kampen om Midtskogen 1940», illustrert med egne tegninger. Teksten er hentet fra skriftlig materiale fra Forsvarets Krigshistoriske Avdeling, fra rapporter, nedtegnelser og gjenfortellinger fra offiserer og soldater som var med på Midtskogen.

Planla forsvar

Oberst Hans Hiorth var tidlig på dagen 9. april i full gang med arbeidet for å sikre Terningmoen som mobiliseringsplass. Vegene fra Kongsvinger og Hamar mot Elverum skulle sikres for å stoppe tyske framstøt mot Terningmoen.

Andreas Hauge skriver at obersten meget raskt hadde sørget for rekognosering av forsvarsstillinger både ved Midtskogen og sørover.

— Også administrativt var Hiorth den flinke leder, skriver Hauge og forteller at 9. april ved halvfire-tida var major Olaf Helset og kaptein Arne Hagtvedt innkalt til ordremøte på regimentskontoret.

— Oberst Hiorth hadde nettopp fått en mystisk telefon fra Oslo, referer Andreas Hauge fra major Olaf Helsets rapport om dette møtet.

I telefonen fikk oberst Hiorth høre at statsjefen ønsket å tale med ham. Vidkun Quisling kom deretter til telefonen og ga oberst Hiorth ordre om å arrestere marxistregjeringen på veg mot Sverige.

Tok parti

Major Helset takket oberst Hiorth for at han åpent hadde fortalt om denne telefonsamtalen med Vidkun Quisling og at

Andreas Hauge:
«Kampen på Midtskogen 1940».
Omtalt av Andreas Hagen

HOVEDROLLEN: Oberst Hans Hiorth, sjef for Øst-Oppland Infanteriregiment spilte faktisk hovedrollen i historien om Midtskogen, men er likevel «glemt». (Tegning: Andreas Hauge)

han klart hadde tilkjennegitt at han i den foreliggende situasjon brøt med Quisling og tok parti for konge og landets lovlige regjering.

Bakgrunnen for dette var at oberst Hans Hiorth hadde vært medlem av NS en tid fram til 1938, men 9. april 1940 nektet han å ta i mot noen ordre eller henstilling fra Vidkun Quisling.

Etter de planene som obersten hadde lagt for å forsvare Terningmoen, var forsvarsstillingene ved Midtskogen klare. De skulle besettes om kvelden den 9. april. Da var det hele organisert og kommando og ansvar fordelt på de enkelte befal.

Øverste sjef for forsvaret av Hamarvegen var major Olaf Helset underlagt oberst Hans Hiorth. Man hadde fått melding om at en tysk avdeling rykket fram fra Oslo mot Hamar.

Klokka 22.30 om kvelden 9. april ga major Helset en samlet ordre til styrkene ved Midtskogen om at den tyske avdelingen skulle stoppes hvis den rykket fram mot Elverum.

Kongen og regjeringen

Da major Helset kommanderte «Til oppdraget marsj» kom oberst Otto Ruge og ba om ordet. Først da fikk major Hel-

set og de som skulle til Midtskogen vite at kongen og regjeringen var kommet til Elverum på flukt fra tyskerne.

Da oberst Hans Hiorth planla forsvaret ved Midtskogen var hans hovedmål å sørge for å holde Terningmoen intakt som mobiliseringsplass.

Han ante ikke og visste ikke at Midtskogen skulle bli siste skanse for konge og regjering. Takket være hans initiativ var denne skansen i kampklar stand da som mest det gjaldt.

Andreas Huges bok er først og fremst beretningen om kampen på Midtskogen og om dem som var med, men sist men ikke minst en høyst betimelig påminnelse om at oberst Hans Hiorth så visst fortjener sin plass i historien om Midtskogen. I denne historien var det faktisk ham som spilte hovedrollen.

